VIQUIPÈDIA

Wargli

El **wargli**, o **teggargrent** (també *Twargrit*, *Təggəngusit*), és una parla amaziga de les llengües zenetes. És parlada als oasis de Ouargla (*Wargrən*) i N'Goussa (*Ingusa*) a Algèria. En 1987 el wargli no tenia més de 10.000 parlants.[2] Ethnologue estimava 5.000 parlants en 1995.[3][4][5]

Wargli	
Twargrit	
Tipus	llengua, llengua viva i llengua severament amenaçada
Parlants	
21.000 a Algèria (2016)[1]	
Parlat a	Algèria

Autòcton de	Província de Constantina i Província d'Ouargla
Classificació lingüística	
Afroasiàtic Amazic Amazic septentrional Zeneta Sàhara septentrional	
Característiques	
Institució de normalització	Alt Comissariat de l'Amaziguitat
Nivell de vulnerabilitat	4 en perill sever
Codis	
ISO 639-2	ber
ISO 639-3	oua (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=oua)
Glottolog	taga1278 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/taga1278)
Ethnologue.com	oua (http://www.ethnologue.com/language/oua)
UNESCO	1289 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-1289.html)

Hi ha algunes diferències entre els dialectes de Ouargla (*Təggargrənt*) i N'Goussa (*Təggəngusit*), en particular en la posició de pronominals clítics; dins Ouargla, hi ha petites diferències entre les tres tribus At-Brahim, At-Sisin i At-Waggin.[6]

Els parlants de wargli consideren les varietats de Ouargla, N'Goussa, tugurt/Temacine i tumzabt/mozabit, i possiblement altres varietats zenetes, com a dialectes d'una mateixa llengua que ells anomenen *twargrit*.[7] Segons Delheure (1987:355), *at Wargrən fəhhəmən d awəḥdi tawsint*, "els warglis comprenen el temacine molt bé."

El principal estudi gramatical és de Biarnay (1908);[8] un esbós menys detallat és proporcionat per Basset (1893).[9] El seu lèxic és més extensament documentat al diccionari de Delheure (1987)[10] Els text bilingües en Biarnay i Basset estan completats més recentment pels texts sobre la vida quotidiana a Delheure (1988)[11] i la col·lecció de contes populars de Delheure (1989);[12] aquest últim, a diferència d'altres treballs en wargli, també inclou texts en N'Goussa.

Referències

1. Wargli (https://joshuaproject.net/languages/oua) a The Joshua Project
2. Delheure 1987:1
3. http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=oua

4. William J. Frawley. *International Encyclopedia of Linguistics* (https://books.google.ca/books?id=sl_dDVctycgC&pg=PA222). 3. Oxford University Press, 2003, p.222. ISBN 9780195139778.
5. Matthias Brenzinger. *Language Diversity Endangered* (https://books.google.ca/books?id=6p6b5GQ4Q4YC&pg=PA133) (en anglès). Walter de Gruyter, 2007, p.133. ISBN 9783110170504.
6. Delheure 1987:2
7. Delheure 1988:20, 24; Delheure 1987:273
8. S. Biarnay, 1908, *Étude sur le dialecte berbère de Ouargla (https://archive.org/details/tudesurledialec00biargoog)*, Paris: Ernest Leroux
9. René Basset, 1893, *Étude sur la Zenatia du Mzab, de Ouargla et de l'Oued-Rir' (http://www.amazighworld.org/studies/grammar/DIALECTE%20BERBERE%20(zenatya%20du%20Mzab,%20de%20Ouargla%20et%20de%20l'Oued%20Righ).pdf)*. Paris: Ernest Leroux.
10. Jean Delheure, 1987, *Agerraw n iwalen teggargarent-tarumit / Dictionnaire ouargli-français*, Paris: SELAF
11. Jean Delheure, 1988, *Vivre et mourir à Ouargla. Tameddurt t-Tmettant Wargren.* Paris: SELAF
12. Jean Delheure, 1989, *Contes et légendes berbères de Ouargla : Tinfusin*, Paris: Boîte à Documents

IETF	oua
Endangeredlanguages.com	285 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/285)

Bibliografia

- René Basset, *Étude sur la zénatia du Mzab, de Ouargla et de l'Oued-Rir'*, Paris, Leroux, 1893
- Samuel Biarnay, *Étude sur le dialecte berbère de Ouargla*, Alger, Leroux, 1908
- Jean Delheure, *Dictionnaire Ouargli-Français (Index Ricapitulatif Français-Ouargli)*, Paris, SELAF, 1987 - ISBN 2-85297-197-6
- Jean Delheure, "*Id akkaz ini id ahaji*. Devinettes et énigmes de Ouargla (Sud Algérien)", *Études et Documents Berbères* 3 (1987), pp. 76–83 - ISSN 0295-5245 (http://dispatch.opac.d-nb.de/DB=1.1/CMD?ACT=SRCHA&IKT=8&TRM=0295-5245)
- Jean Delheure, *Vivre et mourir à Ouargla / Tameddurt t-tmettant wargren*, Paris, SELAF, 1988 - ISBN 2-85297-196-8
- Jean Delheure, "Baghdidis et l'Ogre. *Saynète* dans le parler de Ouargla", *Études et Documents Berbères* 4 (1988), pp. 103–115 - ISSN 0295-5245 (http://dispatch.opac.d-nb.de/DB=1.1/CMD?ACT=SRCHA&IKT=8&TRM=0295-5245)
- Jean Delheure, *Contes et légendes berbères de Ouargla*, Paris, La Boîte à Documents, 1989 - ISBN 2-906164-05-4
- Jean Delheure, "*Izlan d id aghanni*. Poésie et chants de Ouargla", *Études et Documents Berbères* 5 (1989), pp. 85–104 - ISSN 0295-5245 (http://dispatch.opac.d-nb.de/DB=1.1/CMD?

ACT=SRCHA&IKT=8&TRM=0295-5245)
- Alain Romey, *histoire, mémoire et sociétés, L'exemple de N'goussa: oasis berbérophone du Sahara (Ouargla)*, Paris-Alger, L'Harmattan-Awal, 1992 ISBN 2-7384-1579-2
